

РЕШЕНИЕ

№ 743

гр. София, 05.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на седми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Желя Димитрова
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Теодора Т. Ставрева
като разгледа докладваното от Жана Ив. Маркова Въззивно търговско дело
№ 20231001000578 по описа за 2023 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК и е образувано по **въззивна жалба вх. № 45918/15.05.2023 г.** от „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС““ АД, ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Симеоновско шосе“, № 67А срещу **Решение № 519/18.04.2023 г.**, по гр.д. № 2121/2022 г., на СГС, ТО, VI-4 с., **с което е осъден да заплати на „ДЕМ ГРУП“ ЕООД, ЕИК 200376392, със седалище и адрес на управление гр. Търговище, ул. „Струма“, № 3, ет. 2, ап. 7, сумата 8838.00 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение по полица № 93002010014148/15.01.2020 г., за имуществена застраховка „Каско“, за пълно погиване на полу-ремарке „Шмитц СО1“, ДК № *****, в резултат на ПТП, настъпило на 08.07.2020 г., както и сумата **27076.00 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение по полица № 93002010050637/11.06.2020 г., за имуществена застраховка „Каско“, за пълно погиване на влекач „Скания Р 420 ЛА 4х2 МНА“, ДК № *****, в резултат на ПТП, настъпило на 08.07.2020 г., ведно със законната лихва върху двете главници, считано от 29.01.2021 г. до изплащането, на осн., чл. 405, ал. 1 КЗ, вр. чл. 386 КЗ.

Въззивникът счита обжалваното решение за незаконосъобразно и неправилно. Излага анализ на фактите установени в процеса и счита, че е провел пълно и главно доказване на обстоятелствата, мотивирали го да постанови отказ по заявените претенции от ищеца. Сочи съдебна практика по въпроса за определяне размера на дължимото обезщетение, която счита за приложима в конкретния случай. Счита, че обезщетението се определя в

рамките на уговорената максимална застрахователна сума, съобразно стойността на претърпяната вреда, който не можел да надхвърля действителна стойност на увреденото имущество, определена като пазарната му стойност към датата на увреждането. В заключение счита, че присъдената парична сума не се дължи и е в необосновано висок размер. По същество отправя искане за отмяна на атакувания съдебен акт и отхвърляне на предявените. Претендира присъждане на разноски, в т.ч. юрисконсултско възнаграждение, за две инстанции.

В границите на срока по чл. 263, ал. 1 ГПК, въззиваемата страна „ДЕМ ГРУП“ ЕООД, ЕИК 200376392, депозира отговор вх. № 63470/04.07.2023 г., в който счита, че въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а постановеното решение счита за законосъобразно, правилно и обосновано. От своя страна счита, че съдът е извърши правилен анализ на събраните по делото доказателства и в резултат на това е достигнал и до правилни изводи по съществото на спора. Акцентира върху липсата на установена връзка между ПТП и установената употреба на алкохол от страна на водача. Счита, че в случая е налице установена закъсняла реакция от страна на водача, а не неспазена дистанция. По същество отправя искане за оставяне в сила на атакувания съдебен акт. Претендира разноски за въззивна инстанция.

В съдебно заседание въззивникът и въззиваемият, чрез процесуални представители поддържат жалбата и отговора по изложените в тях оплаквания, съображения и доводи.

Софийски Апелативен Съд по предмета на спора, намира следното:

Производството пред СГС е образувано след изпращането му по подсъдност от СРС и по искова молба от „Дем Груп“ ЕООД, с която са предявени обективно кумулативно съединени иски за осъждането на „Застрахователна Компания „Лев Инс““ АД да заплати следните суми: - **8838.00 лв.** (размера изменен по реда на чл. 214 ГПК), представляваща застрахователно обезщетение по полица № 93002010014148/15.01.2020 г., за имуществена застраховка „Каско“, за щети по полуремарке „Шмитц СО1“, ДК № *****, в резултат на ПТП, настъпило на 08.07.2020 г. и - **27076.00 лв.** (размера изменен по реда на чл. 214 ГПК), представляваща застрахователно обезщетение по полица № 93002010050637/11.06.2020 г., за имуществена застраховка „Каско“, за щети по влекач „Скания Р 420 ЛА 4х2 МНА“, ДК № *****, в резултат на ПТП, настъпило на 08.07.2020 г., ведно със законната лихва върху двете главници, считано от 29.01.2021 г. до изплащането, на осн. чл. 405, ал. 1 КЗ, вр. чл. 386 КЗ.

Ищецът е твърдял, че на 15.01.2020 г. е сключил с ответника застрахователен договор за имуществена застраховка „Каско“, обективиран в полица № 93002010014148, по който ответникът е поел задължение да носи риска от увреждане на полуремарке „Шмитц СО1“, ДК № *****, през периода 18.01.2020 г. - 17.01.2021 г. На 11.06.2020 г. пък бил сключен с ответника застрахователен договор за имуществена застраховка „Каско“, обективиран в полица № 93002010050637, за влекач „Скания Р 420 ЛА 4х2 МНА“, ДК № *****, за периода 16.06.2020 г. - 15.06.2021 г. Застрахователната премия и по двата договора била платена изцяло и еднократно. Ищецът твърди, че на 08.07.2020 г. на територията на Република Италия, настъпило ПТП, поради закъснялата реакция на водача А. З., в

резултат от което на застрахованото имущество били причинени значителни материални щети. Въпреки заявените застрахователни претенции, от страна на ответника бил постановен отказ от изплащането на обезщетение, тъй като щетите били настъпили по причина или вследствие на управление на МПС след употреба на алкохол. Твърди, че водачът на композицията не е управлявал с концентрация над допустимата от закона норма. Счита, че установената от СМЕ в Италия концентрация на алкохол 0.44 промила за пренебрежимо малка, поради което не е довела до настъпване на ПТП. Счита, че случаите, в които застрахователят може да откаже изплащане на обезщетение са уредени в чл. 408 КЗ и в случая не са налице нито една от хипотезите в този текст.

В границите на срока по чл. 131 ГПК, ответникът депозира писмен отговор, с който е оспорил исковете, по основание и размер. Сочи, че произшествието е настъпило поради неспазена дистанция от страна на водача З., който към този момент е бил употребил алкохол, поради което и представлява изключен от покритието по двата договора риск, на осн. чл. 27, вр. чл. 27.3. от ОУ за застраховане на сухопътни превозни средства. Сочи, че Закона за движение по пътищата на Република Италия забранява на шофирането след употреба на алкохол, на водачите извършващи дейност по превоз на товари. Счита, че употребата на алкохол от водача води до намалена бдителност, внимание и контрол, както и намалена двигателна координация и странично виждане. Възразява срещу претендирания размер на обезщетенията като счита, че той следва да бъде определен по Методиката на Наредба № 24 за задължителното застраховане.

Настоящият състав на Софийски апелативен съд, като съобрази предметните предели на въззивното производство, очертани във въззивната жалбата и отговора, приема за установено от **фактическа и правна страна** следното:

Не е било предмет на спор между страните, а и се установява от представените Свидетелство за регистрация № 006188879 и Свидетелство за регистрация № 007782503, че полу-ремарке „Шмитц СО1“ е регистрирано с ДК № ***** и е с тонаж (максимално допустима маса) 39 т., а влекач „Скания Р 420 ЛА 4х2 МНА“ е регистриран с ДК № ***** и е с тонаж (максимално допустима маса) 18 т.

Не е било предмет на спор между страните, а и се установява от представените застрахователна полица № 93002010014148/15.01.2020 г. и застрахователна полица № 93002010050637/11.06.2020 г., че между страните са сключени застрахователни договори за имуществено застраховане „Каско“. Представен е и КП към полица № 93002010014148/15.01.2020 г., от който се установява, че на застрахования са предадени ОУ.

Представени по делото са и ОУ за застраховане на сухопътни превозни средства.

Представен по делото е и Протокол - спешни проверки, съставен от представители на Подразделение пътна полиция, Алесандрия Овест, Италия, от 08.07.2020 г., от който се установява, че на същата дата е настъпило ПТП, при което на влекач „Скания Р 420 ЛА 4х2 МНА“, ДК № ***** и полу-ремарке „Шмитц СО1“, ДК № ***** са причинени щети.

Представени са удостоверения за скраб – 2 бр. от 29.09.2020 г.

Представени са удостоверения рег №№ 221290000121 и 221292000122

от 03.10.2022 г., издадени от МВР, Сектор „ПП“ – Търговище, от които се установява, че двете МПС са били собственост на „ДЕМ Груп“ ЕООД до 21.05.2021 г.

Представени са писма изх. №№ 4598 и 4600 от 20.05.2021 г., обективиращи постановления от ответника отказ от заплащане на застрахователно обезщетение с позоваване на разопредбата на чл. 27, вр. чл. 27.3. от ОУ.

Представен е Проект-закон 1720, приет от италианския Сенат на заседание № 176/21.04.2010 г., в който в нормата на чл.186 бис, ал.1, т. „в“ и „г“, е предвидена забрана за шофиране след употреба на алкохолни напитки и под въздействието на същите за водачи, извършващи превоз на товари и за водачи на МПС, теглещи ремарке, с обща натоварена маса на двете над 3.5 тона.

По делото е изслушано заключение на САТЕ, което неоспорено от страните е прието и кредитирано от първоинстанционния съд. Заключениеето се цени и от въззивния съд като компетентно и безпристрастно дадено. В заключението експертът е изложил механизма на настъпването му и е посочил, че причината е поведението на че водача на застрахования влекач, който не е възприел своевременно спиращите пред него МПС. Експертът установява, че описаните от застрахователя щети, които са отразени в Протокола за ПТП се намират в пряка и причинна връзка с настъпилото на 08.07.2020 г., на Автомагистрала А21, на територията на Република Италия, ПТП. Експертът е изчислил действителната пазарна стойност на застрахованото имущество, както и варианти при условията на тотална щета.

По делото е изслушано и заключение на съдебно-токсикологична експертиза, което неоспорено от страните и прието и кредитирано от първоинстанционния съд. Заключениеето се цени и от въззивния съд като компетентно и безпристрастно дадено. От него се установява, че установената в кръвта иззета от трупа на водача З., концентрация на алкохол – 0.44 промила, съответства на субклинична степен на повлияване, която е с диапазон 0.2 – 0.5 промила. Практически лице е трезво, макар в организма да се намира незначително количество алкохол, което не се отразява на неговите основни жизнени функции. Въпреки това чрез специални психо-моторни тестове могат да се установят незначителни нарушения в дейността на централната нервна система - слаби нарушения във фините координационни движения, променя се съобразителността, подценяване на опасности, нарушава се устойчивостта на вниманието и наблюдателността, увеличава се рискът от грешки, намалява се зрителната острота, забавя се разширението на зениците, което може да е в основата на рязко нарушаване на адаптацията и загуба на чувството на пространственост, качеството на управление на МПС намалява. Експертът сочи, че в съдебната медицинска практика е възприето, че с управлението на МПС след употребата на алкохол, водачът застрашава живота и здравето на останалите участници в движението. Още сочи експертът, че забавянето на реакциите при водача може да се дължи, както на алкохолна употреба, така и на други фактори – психо-емоционалното и соматично състояние на водача като обективни данни за такива фактори, както и за времето, вида, начина и количеството на употребения алкохол по делото не са налице.

Въпросът за **допустимостта на въззивната жалба** е разрешен с постановеното по делото Определение № 1507/03.08.2023 г., поради което

същата подлежи на разглеждане по същество.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК - въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част. В обхвата на така посочените въззивни предели, съставът на САС съобрази следното: Атакуваното съдебно решение е постановено от надлежен съдебен състав, в границите на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, и съдържа реквизитите по чл. 236 ГПК, поради което решението е **валидно**. Предявените иски са правилно квалифицирани като такива с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и произнасянето съответства на заявленията за разглеждане осъдителни претенции, поради което решението е **и допустимо**.

Предвид разясненията по приложение на процесуалния закон, дадени в т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г., по т. д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК, във връзка с чл. 269, ал. 1 ГПК, извън задължението за служебно произнасяне по валидността и допустимостта на решението и проверката за правилност относно допуснати нарушения на императивни материалноправни норми от първата инстанция, въззивният съд е ограничен по останалите въпроси от посоченото в сезиращата жалба.

Съобразно общите правила за разпределение на доказателствената тежест в процеса, в тежест на ищцовата страна по предявения иск с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ е да установи валидно възникнало и съществуващо към датата на твърдяното застрахователно събитие договорно правоотношение между ищеца и ответника – застраховател, по сключена имуществена застраховка Каско на МПС; настъпило в срока на осигуреното с този договор застрахователно покритие, застрахователно събитие; че събитието представлява покрит риск, причинна връзка между настъпилите щети и твърдяното вредоносно събитие, както и размера на претендираното като справедливо обезщетение за репарирание на тези щети до размера на застрахователната сума.

Ответникът от своя страна носи тежестта да установи, че са налице изключенията, посочени в общите условия, които го освобождават от отговорността му да обезщети имуществените вреди.

В случая, както бе посочено във възприетото по фактите, между страните не се е спорило, досежно обвързаността им от валидно облигационно правоотношение по процесните застрахователни договори, обективирани в представените полици за застраховка „Каско“ №№ 93002010014148/15.01.2020 г. и 93002010050637/11.06.2020 г. Не се спорило и, че застраховано имущество по тях са били влекач „Скания Р 420 ЛА 4х2 МНА“, ДК № ***** и полу-ремарке „Шмитц СО1“, ДК № ***** , на което са нанесени щети в резултат на настъпилото на 08.07.2020 г., на територията на Република Италия, пътно-транспортно произшествие. Не е било предмет на спор и обстоятелството, че постмортем при извършена СМЕ в кръвта на водача З. е установено количество алкохол, съответстващо на 0.44 промила. Не е повдиган спор и по въпроса за надлежно уведомяване на застрахователя за настъпилите щети по застрахованото имущество, както и, че същият е отказал да изплати обезщетение на неговия собственик – ищеца.

Спорът между страните се е концентрирал до въпроса налице ли е основание ответникът да откаже изплащане на застрахователно обезщетение, което според него се изразяват в това, че ПТП не представлява покрит от застрахователния договор риск.

Видно от представените ОУ на ответното дружество, приложими към момента на сключване на застрахователните договори е, че в р. „Общи изключения“, разпоредбата на чл. 27.3. предвижда застрахователят да не дължи обезщетение за щети възникнали по причина на или вследствие на управление на МПС след употреба на алкохол и/или други упойващи вещества от водача на застрахованото МПС. По приложимостта на общите условия в отношенията между страните по конкретните договори също не се е спорило.

При това положение и в съответствие с възприетото по фактите се налага извода, че страните изначално са изключили от застрахователното покритие по сключените договори, щетите настъпили от ПТП, при което е установено, че водачът на застрахованите ППС е употребил алкохол, поради което и подобно събитие представлява изключен от договора риск. Подобни уговорки между страните са допустими и са в унисон с прогласената в чл. 9 ЗЗД договорна свобода между страните, които в случая са търговци. Този извод е в унисон и с възприетото в Решение № 224/20.07.2015 г., по т.д. № 4554/2013 г., на ВКС, I ТО. В Решението е казано, че „застрахователният риск е съществен елемент от застрахователното правоотношение. Според приетото в правната теория и съдебна практика, застрахователният риск е обективно съществуваща възможност от увреждане на определено имуществено или неимуществено благо. В зависимост от вероятността да настъпи застрахователното събитие, от степента на риска, застрахователят определя размера на застрахователната премия, застрахователната сума, времетраенето на договора. Затова законът –чл.188 КЗ, задължава кандидата за застраховане да обяви на застрахователя всички известни му обстоятелства, които имат съществено значение за естеството и размера на риска. С оглед свободата на договаряне – чл.9 ЗЗД, страните могат да постигнат съгласие кои рискове се покриват от застрахователния договор и за кои застрахователят не поема застрахователна закрила. Изключени рискове са тези, за които застрахователят отнапред обявява на застрахования, че не поема задължение за обезвреда на причинените на застрахования вреди при настъпване на застрахователно събитие изобщо или ако не бъдат изпълнени допълнителни условия. Тъй като общите условия на застрахователя обвързват с клаузите си застрахования, законът поставя изисквания към съдържанието на общите условия. Те трябва да определят ясно и недвусмислено: покритите и изключените рискове; условията за плащане на премиите от застрахования и последиците от неплащането или неточното плащане; задълженията на застрахователя и на застрахования при настъпване на застрахователното събитие и за неговото доказване; обстоятелствата, свързани с промяна на застрахователното правоотношение. При несъгласие на застрахования с Общите условия на съответния застраховател в частта относно клаузите за изключени рискове, застрахованият няма задължение да приеме тези условия, нито да сключи застрахователен договор при условия, които не приема. Неприемането на отделни клаузи от общите условия, трябва да бъде изрично заявено от кандидата за застраховане, в противен случай той е обвързан от тях, по силата на чл.186, ал.1, изр. първо КЗ, ако с подписа си е удостоверил, че ги приема.“

Още в Решението е прието, че „общата разпоредба за отказ да се извърши застрахователно плащане при имуществени застраховки се съдържа в чл. 211 КЗ: при умишлено увреждане, при неизпълнение на задължение по застрахователния договор, което е значително с оглед на интереса на

застрахователя и е било предвидено в закон или застрахователния договор. Разпоредбата се прилага за сключени договори за застраховка и настъпило застрахователно събитие за покрит риск. От горното следва, че когато в Общите условия страните са посочили ясно задълженията на застрахования, покритите рискове и изключенията от покритие, при наличието на обстоятелства, които водят до приложение на уговорените изключени рискове, застрахователят няма задължение за изплащане на застрахователно обезщетение. В този случай чл.211 от КЗ не следва да намира приложение при уреждане на застрахователни правоотношения за събития, които не са застрахователни, поради изключването им от застрахователно покритие по волята на страните.“

При което по поставеният правен въпрос е възприет следния отговор: „Застрахователят по имуществена застраховка не дължи на застрахования застрахователно обезщетение за непокрит с договора застрахователен риск, както и когато в Общите условия е уговорено, че застрахователят покрива риск само, ако при сключване на застрахователния договор са изпълнени определени условия – напр. заплащане на допълнителна премия и издаден добавък ”.

Посоченото разрешение макар и възприето при действието на КЗ (отм. 01.01.2016 г.) следва да намери приложение и при действащия КЗ и се споделя от настоящият състав на САС, тъй като в него също са конкретизирани случаите при които застрахователят може да откаже изплащане на дължимо застрахователно обезщетение.

При това положение въпросите налице ли е причинна връзка между употребата от водача на ППС и настъпилите при ПТП щети по застрахованото имущество и как следва да бъде определен размера на дължимото застрахователно обезщетение не следва да бъдат обсъждани, доколкото се касае за изключен от обхвата на застрахователния договор, риск.

Поради което предявените искове като неоснователни ще следва да бъдат отхвърлени. Като е уважил предявените искове съставът на СГС е постановил решението, което е неправилно и ще следва да бъде отменено.

По разноските. С оглед изхода от спора пред въззивния съд и на осн.чл. 78, ал. 3 ГПК, на въззиваемия се следват направените разноски. За първоинстанционното производство разноски не се присъждат предвид липсата на подобно искане.

За въззивното производство, съобразно представените доказателства направените от въззиваемия разноски възлизат на сумата 791.01 лв., държавна такса, които подлежат присъждане. На осн. чл. 78, ал. 8 ГПК на въззиваемия следва да бъде присъдено и юрисконсултско възнаграждение, което определено служебно от съда при съобразяване на разпоредбата на чл. 25 НЗПП, възлиза на сумата 360.00 лв. Така общия размер на подлежащите на присъждане разноски възлиза на сумата 1151.01 лв.

Мотивиран от изложеното, Софийски апелативен съд,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло Решение № 519/18.04.2023 г., по гр.д. № 2121/2022 г., на СГС, ТО, VI-4 с. **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ исковете на „ДЕМ ГРУП“ ЕООД, ЕИК 200376392, със седалище и адрес на управление гр. Търговище, ул. “Струма“, № 3, ет. 2, ап. 7 **за осъждането на** „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС““ АД, ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Симеоновско шосе“, № 67А **да заплати сумата 8838.00 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение по полица № 93002010014148/15.01.2020 г., за имуществена застраховка „Каско“, за пълно погиване на полу-ремарке „Шмитц СО1“, ДК № *****, в резултат на ПТП, настъпило на 08.07.2020 г. на територията на Република Италия, както и сумата **27076.00 лв.**, представляваща застрахователно обезщетение по полица № 93002010050637/11.06.2020 г., за имуществена застраховка „Каско“, за пълно погиване на влекач „Скания Р 420 ЛА 4х2 МНА“, ДК № *****, в резултат на ПТП, настъпило на 08.07.2020 г., настъпило на територията на Република Италия, **ведно** със законната лихва върху двете главници, считано от 29.01.2021 г. до изплащането, на осн., чл. 405, ал. 1 КЗ, вр. чл. 386 КЗ.

ОСЪЖДА „ДЕМ ГРУП“ ЕООД, ЕИК 200376392, със седалище и адрес на управление гр. Търговище, ул. “Струма“, № 3, ет. 2, ап. 7 **да заплати на** „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС““ АД, ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Симеоновско шосе“, № 67А, сумата **1151.01 лв.**, разноси за въззивна инстанция, на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 78, ал. 8 ГПК, вр. чл. 25 НЗПП.

Решението подлежи на касационно обжалвано пред ВКС **само в частта за сумата 27076.00 лв.**, в едномесечен срок от връчването му на страните, по реда и при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____